

STM:n lausunto; rahapeliasioiden neuvottelukuntaa koskeva VN:n asetus

Sisäministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä (STM) lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rahapeliasioiden neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 3 §:n muuttamisesta.

Arpajaislain 42 a §:n mukaan sisäministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston asettama rahapeliasioiden neuvottelukunta, jonka tehtävänä on seurata rahapelipoliittisten tavoitteiden toteutumista ja kehittämistarpeita. Neuvottelukunnan tarkemmista tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään rahapeliasioiden neuvottelukunnasta annetulla valtioneuvoston asetuksella (658/2017).

Neuvottelukunta seuraa ja arvioi rahapelitoiminnan eri osa-alueita, kuten esimerkiksi rahapelihaittilanteen kehitystä, rahapelitoimintaan liittyvää säädösvalmistelua ja rahapelialan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Neuvottelukunta toimii erityisesti rahapelijärjestelmään liittyvien eri toimijoiden tiedonvaihdon kanavana.

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2024 samanaikaisesti uuden rahoitusmallin johdosta arpajaislakiin tehtyjen muutosten kanssa. Uusi neuvottelukunta on tarkoitus asettaa siten, että se voisi aloittaa työskentelynsä vuoden 2024 alkupuolella.

Esitetyt muutokset liittyvät rahapelituotoilla rahoitettujen toimintojen rahoitusmallia koskevaan uudistukseen ja sen täytäntöönpanoon. Rahoitusmalliuudistusta koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 255/2022) todettiin, että uudistuksen myötä opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM), maa- ja metsätalousministeriön (MMM) ja rahapelitoiminnan tuotosta avustuksia saavien yhteisöjen (ns. edunsaajat) edustajien jäsenyys neuvottelukunnassa ei olisi enää perusteltu.

Nyt lausunnoilla olevan esitysluonnoksen mukaisesti edunsaajat eivät enää olisi mukana neuvottelukunnassa. OKM ja MMM sen sijaan jatkaisivat HE:n kirjauksesta poiketen neuvottelukunnassa, mitä STM pitää ongelmallisena.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Meritullinkatu 8
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

02951 63415
+358 2951 63415

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

STM totesi rahoitusmalliuudistusta koskeneesta hallituksen esitysluonnoksesta antamassaan lausunnossa (VN/6327/2022-STM-27), että rahoitusmalliuudistus tukee rahapelipoliittisen ohjelman tavoitteita ja piti tärkeänä, että sen myöhemmässä käytännön toteutuksessa huomioidaan, että edunsaajat ja tuotonjakotahot (pl. STM, jolla haittojen ehkäisyn ja vähentämisen vastuurooli) eivät jatkossa ole edustettuina rahapeli-asioiden neuvottelukunnassa eivätkä muutoinkaan osallistu rahapelitoiminnan ohjaukseen ja seurantaan. Myös sosiaali- ja terveysministeriön, sisäministeriön, valtioneuvoston kanslian, Poliisihallituksen ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteistyönä valmistelemaan rahapelipoliittiseen ohjelmaan on kirjattu vastaavat tarpeet rahapeli-asioiden neuvottelukunnan muuttamisen osalta. STM:n lausunnossa ja ohjelmassa todetaan lisäksi, että valtiovarainministeriön roolia muuttavassa rakenteessa on syytä arvioida rahapelijärjestelmän haittojen ehkäisyyn liittyvän tavoitteen varmistamisen näkökulmasta. Toimenpide neuvottelukunnan muuttamiseksi kuuluu ohjelmassa osaksi yhdenmukaisen ja tehokkaan rahapelipolitiikan ja rahapelien toimeenpanon ohjauksen varmistamista haittojen torjumiseksi.

Rahapelijärjestelmän seuranta ja ohjausta koskevien rakenteiden muuttaminen on ollut ja on tarpeellista haittojen ehkäisyn ja vähentämisen tavoitteen vahvistamiseksi käytännön rahapelipolitiikan toteutuksessa. Tämä tarve on laajalti tunnistettu ja haittojen ehkäisy on kirjattu rahapelipolitiikan kehittämistä ohjaavaksi periaatteeksi myös pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan. Neuvottelukunnan rakenteen muuttaminen kuuluu osaksi tätä kokonaisuutta. Rahapelipolitiikan ohjaus- ja seurantarakenteiden kehittämisessä tulisi varmistaa, että ne eivät korosta fiskaalista intressiä päätöksenteossa, vaan purkavat epäterveet kytkökset mahdollisimman tehokkaasti. Myös laajemmin rahapelipolitiikkaa ja rahapelitoimintaa koskevan päätöksenteon, ohjauksen ja seurannan tulisi perustua substanssiosaamiseen rahapelaamisesta ja sitä koskevista haitoista. Edunsaajilla ja tuotonjakotahoilla ei tällaista osaamista kokonaisuudesta ole.

STM pitää hyvänä, että rahapelitoiminnan tuotosta avustuksia saavat yhteisöt eli ns. edunsaajat eivät enää jatkossa olisi rahapeli-asioiden neuvottelukunnassa edustettuina. Muilta osin neuvottelukuntaa koskevat esitykset ovat kuitenkin vain osin hallituksen esityksen, rahapelipoliittisen ohjelman ja STM:n lausunnon mukaisia. Sisäministeriön esitysluonnoksen mukaan OKM ja MMM olisivat jatkosakin edustettuina neuvottelukunnassa. Sisäministeriön asetusmuutosta koskevassa muistiolounnoksessa tätä perustellaan sillä, että OKM:llä on liittymäpintaa rahapelipolitiikkaan tulosmanipulaation estämisen osalta ja MMM:llä sitä kautta, että hevosurheilu kytkeytyy rahapelaamiseen. SM:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön jäsenyyden säilyttäminen voidaan arvioida neuvottelukunnan tehtävien näkökulmasta perustelluksi hallitusohjelman mukaisen rahapelijärjestelmän uudistamisen vuoksi.

Kuten edellä on todettu, hallitusohjelman mukaan rahapelipolitiikan uudistamisen ensisijaisena tavoitteena on rahapelihaittojen ehkäisy ja edellä mainitut muutokset on katsottu tarpeellisiksi nimenomaan haittojen ehkäisyn näkökulmasta. Koska OKM:n ja MMM:n liittymäpinta rahapelipolitiikkaan on ohut, olisi aiemman hallituksen esityksen mukainen ratkaisu hallitusohjelman näkökulmasta perustellumpi ratkaisu. Rahapeli-asioiden neuvottelukunnassa olisi perusteltua olla edustettuina rahapelipolitiikan tavoitteenasettelun kannalta olennaisimmat tahot. Ohuempien sidosten osalta riittävä yhteys tietojen vaihto on mahdollista toteuttaa kevyemmällä osallistumisella, esim. kuulemisten avulla. Esityksestä puuttuu myös pohdinta valtiovarainministeriön roolista, mikä todettiin haittojen ehkäisyn näkökulmasta tarpeelliseksi mm. rahapelipoliittisessa ohjelmassa. Muilta osin STM pitää esitystä kannatettavana. Neuvottelukuntaan nimeättävien pysyvien asiantuntijoiden nimeämisessä on tärkeää huolehtia, että edustus on osaamisperusteinen ja siinä korostuu osaaminen nimenomaan rahapelihaitoista.

osastopäällikkö

Taneli Puumalainen

erityisasiantuntija

Mari Pajula

Liitteet -

Jakelu SM PO Lainsäädäntöyksikkö

Tiedoksi STM Sosiaali- ja terveysministeriö, Sanni Grahn-Laasonen
STM Sosiaali- ja terveysministeriö, Niilo Heinonen
STM Kansliapäällikkö
SM PO Lainsäädäntöyksikkö, Jukka Tukia
SM PO Lainsäädäntöyksikkö, Elina Rydman

VN/6327/2022-STM-72

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: